

Затверджено
на засіданні кафедри економіки та
управління виробничим і комерційним
бізнесом
прот. № 1 від 18.09.2023р.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА

I семестр 2023-2024 навчального року

освітній рівень другий (магістр) галузь знань 07 Управління та
адміністрування спеціальність 076 Підприємництво та торгівля
освітня програма: - Підприємництво (П)

Час та аудиторія проведення занять: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів:

Лектор:

Обруч Ганна Володимирівна (доктор економічних наук, доцент),

Контакти: +38 (057) 730-10-96, e-mail: obrych_gv@kart.edu.ua та a_obruch@ukr.net

Керівник практичних занять:

Обруч Ганна Володимирівна (доктор економічних наук, доцент),

Контакти: +38 (057) 730-10-96, e-mail: obrych_gv@kart.edu.ua та a_obruch@ukr.net

Розміщення кафедри: Місто Харків, майдан Фейербаха, 7, 3 корпус, 4 поверх, 505 аудиторія.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА

Команда викладачів:

Лектор:

Обруч Ганна Володимирівна (доктор економічних наук, доцент),

Контакти: +38 (057) 730-10-96, e-mail: obrych_gv@kart.edu.ua та a_obruch@ukr.net

Керівник практичних занять:

Обруч Ганна Володимирівна (доктор економічних наук, доцент),

Контакти: +38 (057) 730-10-96, e-mail: obrych_gv@kart.edu.ua та a_obruch@ukr.net

Розміщення кафедри: Місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 3 корпус, 4 поверх, 505 аудиторія.

Світові економічні тренди демонструють об'єктивну необхідність забезпечення інноваційності розвитку підприємства як передумови його виживання у глобальному конкурентному середовищі.

Для вітчизняних підприємств забезпечення інноваційного розвитку є, по суті, єдиною передумовою їх виживання та потенційного виходу на світові ринки. У цьому контексті мова йде не лише про технологічні чи продуктові інновації, які в силу нестачі ресурсного забезпечення діяльності становлять неабиякі проблеми щодо реалізації, але й про управлінські, маркетингові та організаційні інновації.

Саме такий вид інновацій може стати не лише дієвою передумовою для їх стійкого розвитку, але й каталізатором до нарощення усіх складових інноваційного потенціалу, що в майбутньому забезпечить комплексний інноваційний розвиток підприємства.

Таким чином, вибір інструментів і засобів, які використовуються для забезпечення інноваційного розвитку, набуває особливого значення, підвищуючи ціну економічних і соціальних наслідків рішень і дій, що ухвалюються для їх реалізації.

Тому менеджери організацій повинні вміти чітко визначати основні параметри інноваційної політики та оптимізувати інноваційні управлінські схеми, включаючи моніторинг, контроль, оцінку результатів, попередження негативних наслідків.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні загальні компетентності студентів:

ЗК2 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК3 Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК4 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ФК1 Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких структур

ФК3 Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва

ФК4 Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.

ФК5 Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проектів в підприємницькій діяльності.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо вас цікавить, як оцінити інноваційний потенціал підприємства, як розрізнити підприємства-«слони» від «левів», «бегемотів», «лиси», «ластівки», «мишей» і розробити стратегію інноваційного розвитку для кожного, яким чином подолати «долину смерті», розробити бізнес-модель інноваційного розвитку, оцінити можливі ризики та економічну безпеку інноваційного проекту - тоді вам варто обрати цей курс!

Від здобувачів очікується: базове розуміння економіки, а також обізнаність в інвестиційних розрахунках.

Перший модуль курсу (теми 1-7) присвячений сутності та сучасним організаційним формам інноваційного розвитку, глобальним науково-технічним та інформаційним

комунікаціям в інноваційній сфері, інфраструктурі ринку інновацій та їх державній підтримці.

Другий модуль курсу (теми 8-14) присвячений національним інноваційним системам (зокрема ЄС, США, азійських країн), особливостям маркетингу інновацій, стратегіям та бізнес-моделям інноваційного розвитку підприємства, формуванню, використанню та оцінці інноваційного потенціалу, ризиків, інвестиційному забезпеченню та охороні прав інтелектуальної власності.

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з деякими з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті, на форумі і особисто - у робочий час.

Організація навчання

Цей курс, який вивчається з вересня по грудень, дає студентам глибоке розуміння сутності інноваційного розвитку та практичні рекомендації з його організаційного та методичного забезпечення.

Курс складається з однієї лекції на тиждень і одного практичного заняття раз на тиждень. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та індивідуальними завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні (групові та індивідуальні) завдання в галузі оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства як на базі існуючої статистичної звітності, так і на базі наукових методик; оцінювати ефективність та ризикованість інноваційних проектів та приймати рішення з вибору найкращого проекту.

Практичні заняття курсу передбачають виконання розрахункових та інших завдань, опитування та дискусії за темами, короткі виступи та презентації з деяких аспектів теми. Виконання завдання супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу)

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання». Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку практичного заняття. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Приклади питань для обговорення (деякі з них):

- 1) які технологічні уклади переважають в Україні сьогодні та чому; як сформуванню конкурентоспроможну «економіку знань»;
- 2) які форми малого інноваційного підприємництва в Україні, які проблеми та перспективи розвитку «ластівок» в Україні;
- 3) глобалізація інноваційного розвитку та інформаційні комунікації: як не винайти колесо;

- 4) як держава підтримує інноваційну діяльність підприємств та чи варто шукати підтримки у держави;
- 5) євроатлантична, східноазійська та альтернативна модель національної інноваційної системи – яку обрати Україні?
- 6) сенсорний маркетинг, мобільний маркетинг, аромаркетинг, вірусний маркетинг, Buzz-маркетинг та інші – який обрати для інноваційного продукту?
- 7) «модель відкритих інновацій» та звичайна модель «закрити інновацій» - у чому різниця та яку обрати для Вашого бізнесу?

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

А. План лекцій, практичних і лабораторних занять

Тиждень	Кіл. год.	Тема лекції	Кіл. год.	Тема практичних, семінарських занять
1	2	Тема 1 Інновації та циклічність економічного розвитку	1	Тема 1 Інновації та циклічність економічного розвитку
2	2	Тема 2 Ключові поняття інноваційного розвитку	1	Тема 2 Ключові поняття інноваційного розвитку
3	2	Тема 3 Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування	1	Тема 3 Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування
4	2	Тема 4 Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку	1	Тема 4 Організаційні аспекти інноваційного розвитку підприємств залізничного транспорту
5	2	Тема 5 Глобальні науково-технічні та інформаційні комунікації в інноваційній сфері.	1	Тема 5 Глобальні науково-технічні та інформаційні комунікації в інноваційній сфері.
6	2	Тема 6 Інфраструктура ринку інновацій.	1	Тема 6 Інфраструктура ринку інновацій.
7	2	Тема 7 Державна підтримка інноваційного підприємництва, у т. ч. у залізничній галузі	1	Тема 7 Державна підтримка інноваційного підприємництва у залізничній галузі
Модульний контроль №1				
8	2	Тема 8 Національні інноваційні системи	1	Тема 8 Національні інноваційні системи
9	2	Тема 9 Маркетинг інновацій.	1	Тема 9 Маркетинг інновацій.
10	2	Тема 10 Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства	1	Тема 10 Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємств, у т. ч. підприємств залізничного транспорту
11	2	Тема 11 Інноваційний потенціал підприємства (ч. 1)	1	Тема 11 Інноваційний потенціал підприємства
12	2	Тема 11 Інноваційний потенціал підприємства (ч. 2)	1	Тема 11 Оцінювання інноваційного потенціалу підприємств залізничного транспорту

13	2	Тема 12 Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства	1	Тема 12 Особливості інвестиційного забезпечення реалізації інноваційних проєктів на залізничному транспорті
14	2	Тема 13 Ризики в інноваційній діяльності та управління ними.	1	Тема 13 Ризики в інноваційній діяльності та управління ними.
15	2	Тема 14 Охорона прав та економіка інтелектуальної власності як складова економічної безпеки інноваційної діяльності	1	Тема 14 Охорона прав та економіка інтелектуальної власності як складова економічної безпеки інноваційної діяльності
Модульний контроль №2				
Іспит з дисципліни				

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

- Студентам пропонується обрати тему реферата (на 1 модуль), який він повинен захистити публічно, бажано з презентацією;
- Студентам видається індивідуальне завдання (на 2 модуль), яке містить розрахункові та творче завдання (як для фахівця підприємства, якому начальник видає термінове завдання), і повинне бути захищене на практичному занятті.

	Приклади тем рефератів
1	Охарактеризувати етапи виготовлення і просування на ринок інноваційної продукції.
2	Інноваційна стратегія регіону: поняття, формування (в Україні)
3	Як розробити інноваційну стратегію фірми
4	Які заходи державного стимулювання і регулювання інноваційної діяльності застосовуються у провідних країнах світу
5	Охарактеризувати інноваційні ризики, спричинені дією факторів мікросередовища, методи їх аналізу та зниження

Практичні заняття:

Оцінюються за відповідями та ступенем замученості у дискусії (до 5 балів).

Максимальна сума становить 5 балів за кожне заняття, 35 балів за модуль.

Самостійна робота

Написання та захист реферату (у 1 модулі); виконання та захист індивідуального творчого завдання (у 2 модулі) оцінюються у 25 балів.

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.

Іспит

- Студент отримує підсумкову оцінку за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент, становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає підсумковий бал. Якщо студент отримав оцінку В чи Д і не погоджується з нею, він може скласти іспит і підвищити її до А та С відповідно. Перелік питань до іспиту наведено у додатку А.

Програмні результати навчання:

РН2 Визначати, аналізувати проблеми підприємництва та розробляти заходи щодо їх вирішення.

РН6 Вміти розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність.

РН7 Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва

РН8 Оцінювати продукцію, товари, послуги, а також процеси, що відбуваються в підприємницьких структурах, і робити відповідні висновки для прийняття управлінських рішень

РН9 Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької діяльності

РН11 Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких структур

Команда викладачів:

Назаренко Ірина Леонідівна (http://kart.edu.ua/staff/nazarenko_il) – лектор з питань інноваційного розвитку, інтелектуального бізнесу та бізнес-тренінгів в УкрДУЗТ. Отримала ступінь к.е.н. за спеціальністю 08.07.04 - «Економіка транспорту і зв'язку» в УкрДУЗТ у 2001 році.

У 2004 – 2005 рр. успішно виконала наукові дослідження по гранту Президента України на тему «Комплексна методика визначення рівня економічної безпеки, оцінки ризиків та ймовірності банкрутства підприємств». За результатами гранта спрямовані листи Президенту України та у Міністерство економіки України.

У 2020 році отримала Кембриджський сертифікат з англійської мови рівня C1 (Advanced).

Напрямки наукової діяльності: інноваційний розвиток підприємства, інноваційна інфраструктура регіону; інтелектуальний капітал підприємства; бізнес-планування, бізнесмоделювання; економічна безпека підприємства та залізничного транспорту; економічний потенціал підприємства; оцінка кадрового та інноваційного потенціалу підприємства; застосування вартісної концепції управління на підприємствах залізничного транспорту та ін.

Обруч Ганна Володимирівна (<http://kart.edu.ua/staff/obruch-gv>) – лектор з інноваційного розвитку підприємств в УкрДУЗТ. Отримала ступінь д.е.н. за спеціальністю 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» – в УкрДУЗТ у 2022 році. Напрямки наукової діяльності: забезпечення збалансованого розвитку підприємств залізничного транспорту, інноваційний розвиток, цифровізація, конкурентоспроможність підприємств.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаток А
ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З ДИСЦИПЛІНИ
ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА

- 1 Циклічні закономірності в економіці
- 2 Теорії циклічного економічного розвитку
- 3 Вплив технологічних укладів на економічний розвиток
- 4 «Економіка знань» та її становлення в Україні
- 5 «Закон про інноваційну діяльність»: основні поняття
- 6 Класифікація інновацій (мінімум за 7-ма ознаками)
- 7 Життєвий цикл інноваційної продукції
- 8 Організація інноваційного процесу на підприємстві
- 9 Поняття розвитку та його види; інноваційний розвиток підприємства
- 10 Сутність і класифікація напрямків інноваційного розвитку підприємств Схеми вибору напрямків інноваційного розвитку
- 11 Управління вибором напрямків і варіантів інноваційного розвитку підприємства
- 12 Способи вимірювання рівня розвитку інноваційного розвитку підприємства
- 13 Інформаційна база для оцінки рівня інноваційного розвитку підприємства
- 14 Вибір організаційних форм для реалізації певних типів інноваційних стратегій
- 15 Формування інноваційних підрозділів підприємства
- 16 Форми малого інноваційного підприємництва
- 17 Міжфірмова науково-технічна кооперація в інноваційних процесах. Альянси, консорціуми і спільні підприємства
- 18 Технопарки і технополіси як сучасні організаційні форми інноваційного розвитку
- 19 Інформаційна інфраструктура для забезпечення потреб національної інноваційної системи
- 20 Досвід США щодо розбудови інформаційної інфраструктури національної інноваційної системи
- 21 Загальні підходи до розбудови інформаційної інфраструктури національної інноваційної системи України
- 22 Загальна характеристика національної системи НТІ (науково-технічної інформації) в Україні, її ресурсів та інформаційно-комунікаційних мереж
- 23 Напрями діяльності базових інституцій національної системи НТІ (науковотехнічної інформації)
- 24 Інформаційні ресурси базових інституцій національної системи НТІ та національних бібліотек
- 25 Сутність, функції та складові інноваційної інфраструктури
- 26 Механізм функціонування інноваційної інфраструктури
- 27 Особливості та проблеми формування вітчизняної інноваційної інфраструктури

- 28 Інноваційна інфраструктура Харківської області
- 29 Державна інноваційна політика: сутність, типи
- 30 Методи державного регулювання інноваційної діяльності
- 31 Реформування державної політики в інноваційній сфері (Україна)
- 32 Інноваційне підприємництво в Україні та в світі
- 33 Сутність та мета національної інноваційної системи
- 34 Євроатлантична модель НІС: сутність, особливості
- 35 Східно-азійська модель НІС: сутність, особливості
- 36 Альтернативна модель НІС: сутність, особливості
- 37 Досвід Фінляндії з формування НІС та можливості його застосування в Україні
- 38 НІС в Україні: сучасний стан, проблеми формування та перспективи розвитку
- 39 Маркетинг інновацій та інноваційний маркетинг: відмінність сутності
- 40 Сучасні види інноваційного маркетингу
- 41 Функції маркетингу інноваційної продукції
- 42 Маркетингова цінова політика в інноваційній сфері
- 43 Типи інноваційних стратегій для різних видів бізнесу
- 44 Етапи розробки інноваційної стратегії підприємства
- 45 Бізнес-моделі: поняття, види
- 46 Типи бізнес-моделей інноваційного розвитку підприємства
- 47 Етимологія поняття «потенціал підприємства». Місце інноваційного потенціалу в структурі економічного потенціалу підприємства
- 48 Сутність інноваційного потенціалу підприємства: різні підходи
- 49 Структура інноваційного потенціалу підприємства
- 50 Методики оцінки інноваційного потенціалу підприємства
- 51 Методика оцінки інноваційного потенціалу локомотивного депо
- 52 Сучасний стан інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності в Україні
- 53 Джерела інвестування інноваційної діяльності. Принципи формування системи фінансування інновацій.
- 54 Засоби мобілізації власних, позикових та залучених коштів.
- 55 Різні підходи до поняття «ризик». Сутність ризику в інноваційній діяльності.
- 56 Класифікація ризиків. Види ризиків в інноваційній діяльності.
- 57 Етапи управління ризиками в інноваційній діяльності. Способи мінімізації ризиків.
- 58 Методики оцінки ризиків інноваційної діяльності підприємства. Особливості оцінки ризиків інноваційного проекту.
- 59 Поняття та види інтелектуальної власності. Її роль в інноваційній діяльності підприємств.
- 60 Забезпечення правової охорони інтелектуальної власності в Україні.